

Kwaliteitskaart rekenproblemen

Kaart 2.08 Ondersteuning/passend onderwijs
Leraar**Verantwoordelijke****Rekenspecialist:****Geëvalueerd****Opgesteld op 03-10-2019**
Evaluatie mei 2020

Doel

Op OBS Koolhoven wordt gewerkt met de methode Wereld In Getallen. De werkwijze is beschreven in kwaliteitskaart 1.02 'rekenonderwijs OBS Koolhoven'. Ondanks differentiatie en verlengde instructie in de basisondersteuning in de klas, zijn er leerlingen die te maken hebben met rekenproblemen. Deze kaart beschrijft de richtlijnen en interventies, zodat leerkrachten, remedial teachers en andere betrokkenen eenduidig en in een doorgaande lijn de leerling met rekenproblemen kunnen helpen en begeleiden.

Aanpak

Voor de aanpak van rekenproblemen volgen wij het Protocol Ernstige Reken-Wiskunde problemen en Dyscalculie (ERWD) Basisonderwijs. Het protocol is ontwikkeld door de Nederlandse Vereniging tot Ontwikkeling van het Reken-Wiskunde Onderwijs (NVORWO).

Het doel van het vak rekenen-wiskunde in het basisonderwijs is dat iedere leerling zich later goed en zelfstandig kan redden in dagelijkse situaties met het rekenen dat hij heeft geleerd (functionele gecijferdheid). Het protocol geeft aanwijzingen om dit doel via een aantal stappen te bereiken, ook wanneer de rekenwiskundige ontwikkeling van een leerling op de basisschool niet optimaal verloopt.

In Het protocol ERWD onderscheidt men 4 fasen in (specifieke) onderwijsbehoeften van kinderen bij het leren van rekenen-wiskunde:

- Fase groen: een normale rekenwiskundige ontwikkeling. De onderwijsbehoeften zijn niet specifiek.
- Fase geel: er doen zich in de ontwikkeling geringe rekenwiskunde-problemen voor op deelgebieden. Op die deelgebieden ontstaan specifieke onderwijsbehoeften. In deze fase is er meer tijd nodig.
- Fase oranje: er doen zich ernstige rekenwiskunde-problemen voor, die in principe door deskundige begeleiding oplosbaar zijn binnen de school. Er is sprake van specifieke onderwijsbehoeften op het gebied van rekenen-wiskunde. De hulp ligt nog wel binnen de school, maar niet meer alleen binnen de klas.
- Fase rood: er doen zich ernstige en hardnekkige rekenwiskunde-problemen voor, die in principe zijn te begeleiden binnen de school, maar waarbij mogelijk externe ondersteuning gewenst is. De specifieke onderwijsbehoeften op het gebied van rekenen - wiskunde zijn structureel.

Op OBS Koolhoven is deze differentiatie niet weergegeven in fasen en kleuren, maar geïntegreerd in onze 'aanpak' (zie kwaliteitskaart 2.01 'Schoolondersteuningsprofiel'):

- Fase groen = aanpak 2/3**
- Fase geel = aanpak 1.1/1.2**
- Fase oranje = aanpak 1.2/1.3**
- Fase rood = maatwerk**

In het groepsplan, dat in de onder-, midden- en bovenbouw twee keer per jaar wordt gemaakt, beschrijft de leerkracht de doelstellingen van de komende blokken en worden de kinderen onderverdeeld in een aantal subgroepen: de groep van het basisaanbod (aanpak 2,), de groep van de groepsdoelen (aanpak 1.1,), de groep van het drijfvermogen (aanpak 1.2,), de groep van de aangepaste doelen (aanpak 1.3,), de groep van de verdieping (aanpak 3.1,) en de groep van het levelwerk (aanpak 3.2 en 3.3,).

Deze plannen worden gedurende de looptijd regelmatig geëvalueerd, aangepast waar nodig, waarna een eindevaluatie wordt geschreven en een nieuw plan wordt gemaakt, gebaseerd op het vorige.

Aanpak 2,3

In principe kunnen kinderen met een normale rekenwiskundige ontwikkeling uit de voeten met het onderwijsaanbod dat de leerkracht vanuit de methode aanreikt. De leerkracht houdt rekening met individuele verschillen die in de groep als geheel hanteerbaar zijn. De leerkracht kan met behulp van de methode inspelen op deze verschillen. Voor de kinderen die vooruitlopen op de groep (aanpak 3.1, levelwerk) kan de leerkracht gebruik maken van pre-toetsen om vervolgens de leerstof voor deze kinderen te compacten. Dit wordt in het groepsplan beschreven.

Aanpak 1.1 en 1.2

Diagnosticerend onderwijzen (middels toetsing, observaties, rekengesprekken) kan ertoe leiden dat de leerkracht in de ontwikkeling van een kind geringe rekenwiskunde-problemen signaleert en vaststelt. De rekenwiskundige ontwikkeling van het kind vraagt om meer afstemming van het aanbod op de specifieke onderwijsbehoeften van dit kind. Aan de hand van rekengesprekken kan het onderwijsaanbod goed worden afgestemd.

In het groepsplan zijn dit de kinderen die een subdoel nog niet voldoende beheersen. Na een periode van extra begeleiding, afgestemd op het individuele kind of de gehele subgroep, kan het zijn dat deze kinderen in een volgend groepsplan weer in de basisgroep aanpak 2 terechtkomen. Het komt echter ook voor dat zij een langere periode nodig hebben het betreffende leerstofonderdeel eigen te maken.

Aanpak (1.2) 1.3

Het kan zijn dat een leerling in fase geel onvoldoende baat heeft bij het aanbod dat de leerkracht afstemt op zijn specifieke onderwijsbehoeften. Zijn rekenwiskundige ontwikkeling laat ondanks de maatregelen van de leerkracht aantoonbaar onvoldoende vooruitgang zien op de methodegebonden toetsen en het LOVS, gemeten over een periode van maximaal zes maanden. De rekenwiskundige ontwikkeling van het kind dreigt te stagneren. Het kind krijgt dan deskundige begeleiding, die afgestemd is op zijn specifieke onderwijsbehoeften. Deze begeleiding wordt beschreven in een handelingsplan (HP), wat wordt opgesteld door een remedial teacher (RT). De leerkracht houdt de vorderingen van het kind nauwkeurig bij, samen met de IBer en RTer.

Door deze begeleiding kan in veel situaties het proces van leren rekenen weer op gang komen. Zaak daarbij is het HP goed te evalueren, aan de hand van werkwijze van de leerling, observaties in en buiten de klas en toetsing, zowel methodegebonden als LOVS.

Fase rood

Het kan zijn dat de rekenwiskundige ontwikkeling van dit kind ondanks deze zorgvuldig afgestemde, intensieve begeleiding geen aantoonbare vooruitgang laat zien op methodegebonden toetsen en het LOVS. Dan volgt fase rood.

Ouders en school gaan met elkaar rond de tafel om te bezien welke stappen er ondernomen kunnen en gaan worden. Passende perspectieven van SLO wordt ingezet en er wordt bepaald of de leerling het beste in leerroute 1, 2 of 3 geplaatst kan worden. Dit wordt vastgelegd in een OPP.

Bij sommige leerlingen zijn de rekenproblemen van dermate aard, dat er sprake zou kunnen zijn van dyscalculie. Wat het lastig maakt bij dyscalculie is dat er onder deskundigen nog geen overeenstemming is. Hierdoor zijn er op landelijk niveau geen duidelijke richtlijnen voor scholen opgesteld. Er is bijvoorbeeld niet vastgelegd welke voorzieningen zijn toegestaan voor leerlingen met gediagnostiseerde dyscalculie. Ook is er geen landelijk beleid over (bekostiging van) diagnose en behandeling, zoals er dat bij bijvoorbeeld dyslexie wel is. Bij leerlingen waar gedacht wordt aan mogelijke dyscalculie gaan ouders en school met elkaar om de tafel om een maatwerk-traject af te spreken. Afhankelijk van hulpvraag en handelingsverlegenheid wordt in samenspraak bepaald wie wat doet en bekostigt.

Informatie voor ouders/verzorgers

Deze kwaliteitskaart is openbaar voor ouders.

Wat registreren in leerlingvolgsysteem?

Gegevens van leerlingen slaan we digitaal op in ESIS, door school gebruikte leerlingvolgsysteem. Hierin worden o.a. de cito-toetsresultaten, HP of OPP opgeslagen. Ook kun je hier observaties, aantekeningen en verslagleggingen van gesprekken met ouders, IB of externe instanties terugvinden.